

[Victor Pürschel.]

man hører det moderne Raceraseri brede sig ogsaa ud paa et saadant Omraade som dette. I sin korte Bemærkning herom fik det ærede Medlem i øvrigt ikke Lejlighed til helt at forklare, hvad det var, han mente, da han talte om, at den politiske Race, der hedder konservative Forligsmødstandere, er ved at uddø. Jeg tror, at han for saa vidt har Ret, som jo en meget stor Del af de konservative Vælgere, der kunde rammes af denne Betegnelse, naturligvis ikke føler sig tilfredsstillet ved den Narresut, der nu bydes dem i en Række Amter gennem Opstilling af Forligsmødstandere, og derfor forlader Partiet. Og saa er det jo en ganske naturlig Følge deraf, at Forligsmødstandernes Tal inden for Partiet aftager; men jeg tror dog ikke, at Forligsmødstandernes Tal aftager saa stærkt som Tallet paa Udvaldte, for der opstaar nemlig stadig nye inden for Partiet.

Jeg har i øvrigt ikke haft Tid til at gennemarbejde dette Lovforslag, men jeg vil dog gerne gøre en enkelt Bemærkning angaaende et Spørgsmaal, som jeg rørte ved allerede i Gaar, nemlig dette, at det konservative Parti jo har bedyret sin Kærlighed til, at Vælgerne skal have den friest mulige Stilling, men af Samarbejdet med Socialdemokratiet, med Regeringen er tvunget til i Realiteten at indtage et Standpunkt, der gaar stik imod det, som Partiet finder rigtigt. Dette er jo virkelig ogsaa tragisk — det er i det hele taget en Dag, der er fuld af Tragik!

Det, der sker her, er, at man giver Partiet en stor Magt over de Kandidater, som maatte stille sig i Tilslutning til Partiet og paa et eller andet Omraade maatte være Kættene. Her har nu Partiet i sin Haand at nægte at godkende saadanne Kandidater, og derved gives der disse Kandidater den ejendommelige Stilling, at de vel kan samle Stemmer ind til Partiet, men, for saa vidt de ikke selv naar Fordelingstallet, glider de ud — saa kan de ikke komme i Betragtning. Hvis jeg har forstået Loven rigtigt, er dette Virkningen af den. Det er jo en højst ejendommelig Stilling.

Loven lægger en meget stor Magt i Partiets Haand, og her kommer vi tilbage til den gamle Svaghed ved Valgloven: at den aldeles ikke siger, hvem Partiet er. Den samme Svaghed findes i øvrigt i Grundloven, naar det drejer sig om Opstilling af Valgliste, men efter hele Sagens Natur maa det der være det paagældende Partis Landsorganisation, der sammensætter denne

Liste. Det kan ikke være andre, og det er jo ogsaa allerede fastslaaet af Socialdemokratiet, at for *dets* Vedkommende er det Hovedbestyrelsen og Rigsdagsgruppen — nu haaber jeg, jeg siger det rigtigt i Dag —, som bliver Indehaver af denne privilegerede Valgret. Men i Valgloven er det ikke paa Forhaand givet, hvem det er, der skal repræsentere Partiet og træffe denne Afgørelse. Er det Partiets Hovedledelse, eller er det den stedlige Organisation, der har Magten?

Spørgsmaalet har jo været aktuelt en Gang for det konservative Partis Vedkommende, nemlig da Grev Holsteinovre i Aarhus traadte ud af Gruppen med fuld Tilslutning fra de Organisationer, der havde opstillet ham derovre, og for saa vidt var i den fuldeste Overensstemmelse med sine Vælgere og med sit Partis Organisation, den Organisation, der havde Myndighed til at opstille ham. Dengang klaredes Spørgsmaalet; men det kan jo blive aktuelt igen, hvis der i Nutiden opstilles en eller anden Kandidat, som paa et afgørende Punkt er Kætter i Forhold til det officielle Parti. Kan man saa tænke sig, at Partiets Hovedbestyrelse f. Eks. 5 Dage før Valget, saaledes at der altsaa ingen Modforanstaltning kan træffes, skriver: Vi godkender ikke denne Kandidat? Er Spørgsmaalet saa dermed afgjort? Man maa jo huske paa, at der kun er 5 Dage tilbage, og det er ikke nogen lang Tid til Afgørelse, til Tvist, til Procedure, og for hans Placering paa Stemmesedlen er det jo ganske afgørende, om han er godkendt eller ej. Er det Mening, at Partiets Hovedbestyrelse skal have denne Myndighed, eller skal den ligge hos den lokale Repræsentation? Det er et Spørgsmaal, som ingenlunde er uinteressant, og denne Afgørelse kan jo faa Betydning for, om Manden vælges eller ikke vælges.

Vi staar altsaa atter her over for et af de mange Eksempler paa, at man ved Udarbejdelsen af Grundloven og Valgloven helt igennem har været besjælet af Partimaskineri-Mentaliteten. Det er det, der har præget disse Lovforslag fra A. til Z, og det stikker igennem paa mangfoldige Punkter.

Jeg har naturligvis med Tilfredshed set, at man har taget Hensyn til den Kritik, som fra min Side er fremført over for Bestemmelserne om, at Vælgerne, hvis de ønsker at danne nyt Parti, skal have Attest fra deres Kommunalbestyrelse for, at de virkelig er Vælgere. Man har søgt at imødekomme mig ved at forbyde Kommunalbestyrelsen at omtale dette, ligesom disse Li-